

Informatikai és Könyvtári Szövetség Közhasznúsági beszámoló a 2022-es évről

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2022-ben is folyamatosan tevékenykedett közhasznú szervezetként, sokféle szolgáltatást nyújtva tagjainak.

Ez az év is tartogatott nem várt kihívásokat, de a könyvtárak többsége minden lehetőséget megragadott, hogy a könyvtárhasználóit megtartsa, sőt újakat is fogadjon. Két év covid járvány után ez évben az energiaválsággal kellett megküzdeni. Ez már változatosabb életet hozott a könyvtáraknak. Sokan voltak, akik szeptembertől teljesen bezártak, csökkentették szolgáltatásaikat, a személyes jelenléteket nem tették lehetővé. Ugyanakkor szép számú könyvtár a legkisebb településtől a fővárosig megerősítette szolgáltatásait, voltak, akik a nyitvatartásukat is növelték, hogy így segítsenek az embereknek közszolgáltató intézményként.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség nemcsak sikeresen befejezte az előző évek korlátozásai miatt áthúzódó pályázatait, hanem újakat is meg tudott valósítani.

*A 2022-2023-as Országos Könyvtári Napok kiemelkedő eseménye volt a **megyei könyvtárak 70 éves születésnapjának megünneplése Veszprémben.***

I. SZERVEZETI ÉLET

2022-ben mindkét közgyűlésünk személyes jelenléttel zajlott, amit már nagyon vártunk mindannyian.

1. 2022. május 19-én a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtárban került sor az első közgyűlésre. Ezúttal is meghívtunk olyan előadót, akinek a témája nagy érdeklődésre tartott számot, nem is csalódtunk. **Dr. habil. Devosa Iván** egyetemi adjunktus, **A mesterséges intelligencia és a könyvtár** címmel tartott nagyon hasznos, érdekes előadást. Az Elnök beszámolóját, a Közhasznúsági jelentés és a Felügyelő Bizottság beszámolója követte, amelyeket a Közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

Fontos napirend volt az Alapszabály módosítása, amelynek több aktualitása is volt. Tekintettel arra, hogy az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója 2022. április 4-én felmondta az elődje által 2009-ben megkötött Együttműködési megállapodást, így székhelyváltásra került sor. A fővárosban sikertelen helykeresés után az egeri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár ajánlott a Szövetségnek új székhelyet. Megváltoztattuk az e-mail (iksz@ikszkonyvtarak.hu) és honlap címet (www.ikszkonyvtarak.hu) is.

Az Alapszabály másik fontos módosítása az IKSZ tagságára vonatkozott. Lehetővé vált, hogy intézményegységek, kari könyvtárak, kisteleplési Könyvtár, Információs és Közösségi Helyek is csatlakozhassanak a szervezethez, ami már érezteti pozitív hatását.

2. **2022. december 15-én volt** a 2. közgyűlés, ahol ezúttal **A Z generáció kultúrához való viszonya, olvasási szokásai** címmel tartott előadást **Bereczki Enikő**, ifjúsági és generációs szakértő. A könyvtárosok naponta találkoznak ezzel a jelenséggel, így nagyon örültek a szakember széleskörű kutatásokra épülő előadásának, ami nagy segítség a további munkában. Azóta már több könyvtár vendége volt a szakértő, könyveit is elkapkodták.

A közgyűlés második része rendhagyó volt. Interaktív beszélgetésbe kezdtünk kiscsoportonként **Merre tartunk? Innovatív kiutak a válsághelyzetből** témakörben.

- A jelenlegi helyzetben mi a könyvtárak célja?
- Milyen eszközökkel, lehetőségekkel lehet elérni a célokat?
- Mit üzenünk a szakmának, a társadalomnak?

Sok jó gondolatot adtak át egymásnak a kollégák, élénk beszélgetés, időnként vita közepette. Végül újra plenáris ülés keretében számoltak be a csoportok egymásnak megosztva ki-ki útravalónak szánt üzeneteit.

3. Az év során négy elnökségi ülést tartottunk, amelyek többsége személyes jelenlétű volt, egy alkalommal online ülésezünk, két alkalommal egy-egy fő online csatlakott az üléshez. Minden alkalommal határozatképes volt az összefoglaló. Az üléseken 14 határozatot hoztunk, amelyek a határozatok tárába (gyűjtőmappába) bevezetésre kerültek.
4. Az Informatikai és Könyvtári Szövetségnek 2022-ben 152 intézmény volt a tagja: megyei, városi, települési, munkahelyi, felsőoktatási és szakkönyvtárak.

II. ÉRDEKKÉPVISELET

1. 2022. év nem hozott olyan jogszabályváltozásokat, amelyhez Szövetségünk véleményét nyilváníthatott volna a könyvtáros szakma érdekében.

A Kormány 469/2022. (XI. 21.) Korm. rendelete egyes kulturális intézmények működését érintő veszélyhelyzeti szabályokról a fenntartók hatáskörébe utalta egyebekben a könyvtárak esetében is, megállapítsák a minimális nyitvatartási időt, minimálisan biztosítandó kutatási időt a kulturális intézmény vezetőjének szakmai javaslata alapján. Ehhez az alábbi megkötést teszi a kormányrendelet,

(3) A nyilvános könyvtár minimális nyitvatartási idejét a fenntartó úgy kell hogy meghatározza, hogy a nyilvános könyvtár a Kultv. 55. § (1) bekezdés g) és h) pontjában foglalt alapeladatának eleget tudjon tenni

g)* a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában,

h)* segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét,

Elég meglepő, hogy éppen ezt a két alapeladatot jelöli ki a jogszabály minimumnak, mikor alapvetően mindkettő személyes könyvtárhasználathoz kötődik, amit viszont a bezárt vagy erősen korlátozott nyitvatartású intézmények nehezen tudtak teljesíteni.

Szerencsére az alapeladatok közül a dokumentumokhoz való hozzáférést, információs szolgáltatást a könyvtárak többsége zökkenőmentesen biztosította, felhasználva a járványhelyzet alatt szerzett tapasztalatait.

2. Bizottságokba való részvétel- Együttműködés

2.1 Az Év fiatal könyvtárosa-díjat – *ebben az évben is az MKE szervezetével közösen* adtuk át, amelyet – *Híd a kamaszokhoz. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ ifjúsági részlegének bemutatása* című pályázattal **Kajári Katalin** érdemelt ki.

2.2 A Szerzői Jogi Szakértői Testület

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség nevében véleményeztük **A Tájékoztató a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek felhasználásáról a Szjt. 41/N.§ (5.) bekezdése alapján** c. dokumentumot.

Mindenekelőtt jeleztük, hogy szervezetünk az anyagot nagyon alaposnak tartja. Igen részletesen elmagyarázza a kereskedelmi forgalomban nem elérhető (azaz out of commerce, OOC művek) felhasználásának szabályait és eljárási rendjét a KÖI (kulturális örökségvédelmi intézmények), köztük a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak számára.

Sajnálattal észrevételeztük, hogy a kistelepülések nyilvános könyvtári szolgáltatóhelyei, amelyek ugyan nem szerepelnek a Nyilvános Könyvtári Jegyzéken, de ettől még nyilvános könyvtári feladatokat látnak el, kimaradtak a jogosultak köréből. Az 1997/CXL. törvény mindkét működési formát a lakosság nyilvános könyvtári ellátására határozza meg egyenértékűen.

Szükségesnek tartottuk, hogy a könyvtárak kaphassanak felkészítést a szabályozás értelmezéséhez, így sor is került egy workshopra.

A testületben Pallósiné Dr. Toldi Márta képviselte szervezetünket a folyamatban lévő ügyekben.

2.3 Együttműködés a Központi Statisztikai Hivatallal

2022. szeptember 13-án Együttműködési megállapodást írtunk alá a KSH képviselőjével a népszámlálás elektronikus úton történő segítésére. Szövetségünk koordinálta a felhívásokat, közreműködött a könyvtárak felkészítésében. Sok nyitva tartó könyvtár nyújtott technikai feltételeket, információkat a megadott időintervallumban az elektronikus úton történő adatlap kitöltésekhez.

2.4 EOQ Magyar Nemzetiségi Bizottság Közhasznú Egyesület

Az IKSZ elnöke ebben az évben is aktívan részt vett a társszervezet munkájában is. Fontos, hogy többszöri alkalommal indult már sikeresen tagintézményünk a Minőség-Innováció nemzeti pályázaton, ahol nemzeti díjas lett ezúttal a szolnoki Verseyhy Ferenc Könyvtár és Közművelődési Intézmény. Gratulálunk!

Dr Molnár Pál elnök személyesen mondott köszönetet az IKSZ elnökének a könyvtárak aktivitásért az EOQ MNB által kiadott Minőség és Megbízhatóság c. szakfolyóirat megrendeléséért.

Ismét megkaptuk azt az Elismerő oklevelet, amely tanúsítja, hogy az Informatikai és Könyvtári Szövetség az EOQ MNB tagságán keresztül az Európai Minőségügyi Szervezet tagja

2.5 Budapest a Világ Könyvfővárosa

Az IKSZ a Budapest a Világ Könyvfővárosa projektben együttműködő partnerként a szakértői testületben munkáját folyamatosan végezte, majd folytatásként együttműködött a Budapest a Könyvfőváros projektben is.

III. SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK

1. Vezetői pályázatok véleményezése

Az év során két alkalommal nyújtottunk szakértői szolgáltatást vezetői pályázatok értékeléséhez:

- A **Csongrádi Információs Központ Csemegi Károly Könyvtár és Tari László Múzeum** intézményvezetői beosztására **Illés Péter** nyújtott be sikeres pályázatot, így újabb ciklusban folytathatta az intézmény vezetését. A szakértői tevékenységet az IKSZ elnöke látta el.
- A **Fóti Önkormányzat** kérésére a Városi Könyvtár korábban sikertelen igazgatói pályáztatása megismétlésre került. Szövetségünk szakértőként **Fülöp Attilánét** delegálta, aki már korábban is képviselte szervezetünket.

2. Szakmai tanácsadás

Ebben az évben is számos tagintézményünk keresett meg bennünket szakmai útmutatásért, tanácsokért többségében a bérfejlesztéssel, az energetikai válság kezelésével kapcsolatban.

Folyamatosan azt kértük a könyvtárvezetőktől, tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy minimalizálni tudják a könyvtár szolgáltatásainak korlátozását, főleg a teljes körű bezárást.

3. A Nemzeti Kulturális Alap Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma

A Kollégium munkájában továbbra is részt vett az IKSZ elnöke és alelnöke, képviselve a szakma közös összefogással megvalósuló pályázatait, lehetőséget adva ezzel minden könyvtártípus bekapcsolódására, az évtizedes hagyományok új tartalommal való folytatására. Ha figyelembe vesszük, hogy a könyvtárak szolgáltatásfejlesztéseihez, programjaihoz, továbbképzéseihez még mindig az NKA szinte az egyetlen forrás, akkor érthető, hogy ezek megőrzése kiemelt jelentőségű.

Továbbra sem részesedhettek könyvtámogatásban a korábbi Márai programnak megfelelően sem a határon túli, sem a hazai könyvtárak jelentős része, ami nagy érvágás volt különösen a kisebb könyvtáraknak.

Sikeres volt azonban az Internet Fiesta és az Országos Könyvtári Napok pályázatunk. Komoly nehézséget jelentett azonban, főleg az érintett tagintézményeinknek, hogy a nyertes pályázók még aláírt szerződés ellenére sem kapták meg támogatásukat a tárgyév végére sem, azok áthúzódtak 2023. évre és még most sem zárultak le.

4. Együttműködés a Dunaversitas Egyesülettel

A KönyvtárMozi szolgáltatás alapítói között volt a Dunatáj Alapítvány Buglya Sándor vezetésével, majd később támogatónká vált a Dunaversitas Egyesület vezetőjeként is, így közös munkánk közel egy évtizede tart.

Megbízta az Informatikai és Könyvtári Szövetséget azzal, hogy készítsen 15 gyerek és 15 felnőtt filmhez ajánlást, ami legyen elérhető a KönyvtárMozi portálon.

Az ajánlások készítésében részt vett **Márkus István** vezetésével, koordinálásával **Boros Ferenc**, **Bujdosó Aranka**, **Dórané Mészáros Anikó**, **Mizerák Andrea**, **Fehérné Szabó Eszter**, **Vadász Péter**, **Vati Éva**

2022. szeptember 20-23 között másodszer kerülhetett sor arra, hogy a Sára Sándor Filmes Műhely egy teljes kurzusára a KönyvtárMozi szolgáltatást gondozó 8 kolléga kapott meghívást Lakitelekre, köztük a filmajánlást készítő is – ahol Buglya Sándor, Balogh Zsolt, Kulics Ágnes Balázs Béla díjas filmes szakemberek nagyon értékes foglalkozásokat tartottak kollégáink aktív közreműködésével. Köszönet mindenkinek az értékes munkáért.

IV. ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI PROGRAMOK

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség évtizedes hagyományt teremtett azoknak a közös programoknak a meghirdetésével, amelyhez minden könyvtár csatlakozhat, kihasználva az együttes szervezés, promóciós, médiafigyelem előnyeit. Közös cél, hogy közös szolgáltatásokat nyújtsunk a lakosságnak a kiválasztott aktuális témákban.

2022-ben programjaink nagy részét újra személyes jelenléttel tudtuk megtartani az év utolsó negyedében azonban az energiaválság egyre több intézményben járt korlátozással.

1. INTERNET FIESTA

2022-ben Az Informatikai és Könyvtári Szövetség kezdeményezésére 23. alkalommal került sor az Internet Fiesta programsorozatára a hazai könyvtárakban. Ezúttal a **Megoldjuk okosan! – Fókuszban az okosinternet** téma került sorra.

Az események témakörei a következők voltak:

- Mesterséges intelligencia és a könyvtárak
- Digitális tudásfejlesztés
- Biztonság a fizikai és digitális térben
- Robotika, Big Data, Internet of Things, Blockchain
- Okos egészségügy, okos társadalom
- A tudásmegosztás működtetése

A programsorozat keretében **769 település 864 intézménye 1987 programot** regisztrált.

A témakörök közül a digitális **tudásfejlesztés** lett a legnépszerűbb (662), de sokan próbálkoztak a **mesterséges intelligencia** és a könyvtárak kapcsolataira is választ keresni. Kiegyensúlyozott volt a biztonság s fizikai és digitális térben, a robotika, az okos egészségügy és a tudásmegosztás témakörökben szervezett programok száma.

Ezúttal is **Borsod-Abaúj-Zemplén** megyében sikerült a legtöbb települést csatlakoztatni (347) ugyanakkor **Bács-Kiskun megye** könyvtáraiban került sor a legtöbb féle eseményre (298). Nagyon aktív volt **Békés, Heves, és Fejér megye** is.

A 2022. március 24-én került sor a zárókonferenciára, amelynek a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtára adott otthont. A jelenléti formában zajló szakmai nap eseményeit az online térben is követhették a kollégák.

Az elhangzott előadások:

- *Eszközök a hatékony és eredményes kommunikációban – álhírek, közösségi média, tartalomszolgáltatók, könyvtárak*
– **dr. habil Szűts Zoltán**, dékán, tanszékvezető egyetemi docens, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

- *A mesterséges intelligencia orvosi alkalmazásának lehetőségei*
– **dr. habil Devosa Iván**, adjunktus, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
- *Madarat tolláról - Embert eszközéről: A Mesterséges Intelligencia biztonsági kihívásai, előnyei és emberi relációi*
– **Keleti Arthur** kibertitok jövőkutató, az Informatikai Biztonság Napja alapítója

Beszámoló a hazai könyvtárak sikeres programjairól:

- **Rakonczás Szilvia** – Békés Megyei Könyvtár (Békéscsaba)
- **Dr. Kötél Emőke** – Neumann János Egyetem Könyvtár és Információs Központ (Kecskemét)
- **Marton Gábor Márk** – Vörösmarty Mihály Könyvtár (Székesfehérvár)
- **Lükőné Őrsi Gabriella** – Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár (Budapest)

A zárókonferencia a legeredményesebb könyvtárak elismerésével, oklevelek és ajándécsomagok átadásával zárult.

2. KÁRPÁT-MEDENCEI KÖNYVTÁROSOK KONFERENCIÁJA

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alap által kiírt pályázatra nemzetközi szakmai konferencia 2020. évi megrendezésére ám a járványhelyzet miatt a rendezvény két éven át halasztásra került, végül a 2022 év látszott biztosnak a megrendezésére. Így került sor 2022. május 29.-30-án a 15 éves jubileumi találkozóra, amelynek 106 fő résztvevőjéből 54 a határon túlról érkezett.

Meghívott országok voltak: Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna, Magyarország, Ausztria

Ebben az évben is több olyan magyarországi könyvtár képviseltette magát ezen a rendezvényen, amelyik szoros együttműködést, testvérkönyvtári kapcsolatot alakított ki határon túli könyvtárral a konferenciának köszönhetően.

2014-ben szemléletváltás történt a szakmai programban. Az előző évi rendezvényektől eltérően nem az anyaország, hanem a meghívott országok biztosították az előadók többségét. A korábbi vezérlő elvvel szemben, ami a magyar könyvtárügy külföldi kapcsolataival foglalkozott, akkor került először a határon túli könyvtári helyzet és könyvtárügy a középpontba, amelyhez csatlakoztak hazai előadók.

Május 29-én a reggeli óráktól kezdve folyamatosan érkeztek a vendégek Csongrádra, ahol a Csemegi Károly könyvtár kollégái segítették őket a szállás elfoglalásában és az ebédelésben. A konferencia vasárnapi programján a résztvevők megtekintették a Tari László Múzeumban a Nagyrét: „*Az elfeledett tanyavilág*” című kiállítást, majd utána városnézésen vettek részt. Ezután **Ramháb Mária, az NKA Könyvtárak és Levéltárak Kollégiumának kurátora** és a résztvevők konzultációt tartottak a Nemzeti Kulturális Alap pályázatairól, amelyen **a határon túli könyvtárak igényeit** is próbálták felmérni.

Természetesen a magyar nyelvű könyvek hiánya volt a legfájóbb. Szívesen fogadnák a könyvtárak – főleg a kistelepüléseken – a magyar anyanyelvű írókat, költőket a gyerekek és felnőttek korosztályában egyaránt. Megállapodtunk, hogy erre pályázati támogatást igyekszünk teremteni és még Csongrádon elkezdtük egy olyan pályázati kiírás kidolgozását, amely a hazai

könyvtárak közül vállalják a határon túli szakmai szervezetekkel az együttműködést a találkozók megszervezésében. A kész pályázati kiírást a harmadik könyvtáros kurátor nem támogatta, így nem kerülhetett napirendre.

Május 30-án reggel a konferencia szakmai napját **Dr. Fodor Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója** nyitotta meg majd Ramháb Mária, az IKSZ elnöke és **Bedő Tamás, Csongrád város polgármestere** köszöntötte a konferencia résztvevőit.

Izgalmas és hasznos előadást hallgathattak meg a résztvevők elsőként **Dr. Magyaródi Tímea** Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának egyetemi adjunktusától. Az Erőforrásaink megtalálása és rugalmasságunk megtartása az életünk hullámaiban című előadása arról szólt, hogy minden élethelyzetben találjuk meg a számunkra fontos célt, pozitív értékeket. A mentális egészség fontossága mellett boldogságfokozó gyakorlatokat is mutatott, és rávilágított arra, mennyire fontos, hogy "dolgozzunk" önmagunkon, időt és energiát áldozzunk saját egészségünkre.

A második előadásban **Tüske László, a Kölcsey Ferenc Alapítvány kuratóriumának elnöke** tájékoztatót a Kölcsey Ferenc Alapítvány támogatási lehetőségeiről, amire 2022-ben még nem került sor (2023-ban jelent meg pályázati felhívás)

Sörény Edina digitális szakértő, a DJP-DigKomp Központ vezetője a Kézai Simon Programról szólt. bemutatta, hogy a családi fotók megmentése, digitalizálása által hogyan alakul ki az egyéni történetből a magyar történelem, hiszen a Kézai Simon Program elsősorban a lakosság számára biztosít olyan szolgáltatást, amely lehetővé teszi analóg fotók digitalizálását és közzétételét Magyarország privát történelmi forrásainak feltárása érdekében.

A további előadások révén betekintést nyerhettünk a határokon túl működő magyar könyvtárak munkájába. **Bús Csaba a magyarkanizsai József Attila Könyvtár helyismereti állományának digitalizálási tevékenységét** mutatta be, **Tegdes Egyházi Dóra, a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületének (SZMKE) elnöke** előadásában az SZMKE és a szlovákiai magyar iskolák könyvtárainak helyzetéről beszélt. **Vázsonyi Csilla a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet** által készített Vamadiát, vagyis a Vajdasági Magyar Digitális Adattárat ismertette. A Kiadványtárat, Periodikatárat, Fotótárat, Hangtárat, Képzőművészeti Tárat, és Arcképcsarnokot tartalmazó adattár digitálisan őrzi meg a vajdasági magyar szellemi örökséget. **Szócs Endre a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár** igazgatója könyvtárának gazdag és széleskörű programkínálatát tárta elénk.

Végül a konferencia résztvevői megdöbbenő és átfogó képet kaptak **Varga Évától, a Kárpátaljai Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnökétől** Kárpátalja, és a kárpátaljai könyvtárak helyzetéről az orosz-ukrán háború időszakában.

A szakmai nap további részében **három workshopon** vehettek részt az érdeklődők a robotika, a biblioterápia és könyvtári programok szervezése témakörben.

A konferencia résztvevői egy közös vacsorán folytatták tovább az ismerkedést, a szakmai kérdések megvitatását, amely jó alapot nyújthat a jövőre nézve is.

Köszönjük, hogy az NKA támogatásával újra együtt lehettünk, tanulhattunk, szakmailag, lelkileg feltölthetünk. Bízunk a folytatásban.

3. ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség koordinálásával a hazai könyvtári rendszer 2022 őszén újra készen állt az Országos Könyvtári Napok eseményeire, immár 17. alkalommal.

A 2022. év eseményeinek tervezésekor kiemelten figyeltünk arra a tényre, hogy országsszerte 70. születésnapjukat ünneplik a megyei könyvtárak. 1952-ben egy minisztertanácsi határozat rendelkezett a megyei könyvtárak létrehozásáról, amely elsőként Békéscsabán jött létre, majd a többségük októberben. Az idei Országos Könyvtári Napok alatt több helyen megemlékeztek erről a fontos lépésről, és sokféleképpen idézték fel az azóta megtett utat.

Az ünnepi emlékülésre Veszprémben került sor október 10-én a veszprémi Eötvös József Megyei Könyvtárban. **Porga Gyula** polgármesteri köszöntője után az IKSZ elnöke, majd társszervezetünk, az MKE elnöke, **Barátné Prof. Dr. Hajdu Ágnes** ünnepi gondolatait hallgathattuk meg. Elismerően szólt hét évzizedes elkötelezett munkánkról Szabó Gellért, a Magyar Faluszövetség elnöke, kiemelten megköszönve a kistelepüléseken élőknek nyújtott szolgáltatásainkat.

Nagyszerű élmény volt hallgatni **Dr. Ambrus Zoltán** nyugalmazott könyvtárigazgató visszatekintését, majd alelnökünk, **Tózsér Istvánné** átfogó, remek előadását Minőség-Innováció-Közösségek címmel.

dr. Fodor Péter, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatója a könyvtárak stratégiaalkotásáról, jövőképéről mondta el gondolatait.

Ezután ünnepi pillanatok következtek: **Tóth Gábor, a szerző és kiadó Gách István Lipót festő- és szobrászművész életéről szóló művészkönyvet** adományozta a megyei könyvtáraknak. Ezúton is köszönjük.

A megyei könyvtárak összefogásával az évfordulóra egy online totó is készült, amit sokan megfejtettek.

A projekt keretében **1351 település 1544 intézményében 4664 eseményre** került sor, amelyen **162 576** érdeklődő figyelmére számíthattunk.

Az összehangolt működés – a megyei hatókörű városi könyvtáraktól kezdve az iskolai, felsőoktatási és országos szakkönyvtárakon át a kistelepülések könyvtári szolgáltatóhelyéig – ismét megmutatta, hogy a figyelemfelkeltő tematika, a lakosságot érdeklő témák változatos módszerekkel történő megközelítése sokakat vonz.

A könyvtárosok egy héten át olyan lehetőségeket kínáltak látogatóiknak, partnereiknek, ami minden évben – a meglévők megerősítése mellett – újabb és újabb szolgáltatásokat népszerűsített, s ezek nagy része be is épült a könyvtárak mindennapjaiba. Ismét jó alkalom volt a programsorozat arra is, hogy erősítse a könyvtárak, könyvtárosok szakmai, emberi kapcsolatait.

A projekt témakörei:

- *Esély az információhoz – 70 évesek a megyei könyvtárak*
- *Esély az emberi méltósághoz*
- *A múlt ismerete a jövő esélye*
- *A gyerekek és fiatalok esélyei, jogai*
- *Esély az egészséges élethez*
- *A családok esélyei*
- *Az állatok esélyei*

Október 9-én, a **Könyves Vasárnap** ismét kitérték kapuikat a könyvtárak. 120 intézmény rendhagyó programokkal, rendkívüli könyvtárnyitással, sokféle meglepetéssel várt minden korosztályt. A mesedélelőttök, bábműsorok, irodalmi játékok, könyvbemutatók, tárlatok és különféle pályázatok között nem volt könnyű a választás.

Legyél te is kölyökolvasó!

A 2022 tavaszán záruló Legyél Te is Kölyökolvasó! országos irodalmi játék során ismét sok élménnyel gazdagodtak a résztvevők. A 6-14 évesek közül most is több százan vállalkoztak arra, hogy a tanév végére három próba sikeres kiállása után megszerzik a Kölyökolvasó címet, a hozzá tartozó oklevéllel és jelvényel együtt.

A gyerekeknek korosztályonként hat-hat (a nagyobbaknak kilenc) könyvet ajánlottunk elolvasásra, ezek közül választották ki azt a hármat, amelynek megismerését, és a hozzá tartozó fejtörők megfejtését vállalták.

A tanév során a következő szerzők műveit olvasták örömmel a gyerekek:

Berg Judit – Bojti Anna – Bosnyák Viktória – Ecsédi Orsolya – Farkas Róbert – Fiala Borcsa – Kertész Edina – Kertész Erzszi – Kiss Judit Ágnes – Mészöly Ágnes – Molnár T. Eszter – Nógrádi Gábor – Stiglincz Milán – Vadadi Adrienn – Várszegi Adél – Wéber Anikó

2022 tavaszán azonban „házhoz mentek” a meseírók, hogy az elmúlt másfél évtized legaktívabb településeien találkozzanak az irodalomszerető ifjúsággal. Balázs Ágnes és Gáspár András Gáspár Dorog és Kiskunfélegyháza vendége volt, Vig Balázs a soltvadkertesi és a lakiteleki gyerekeket varázsolta el, Turbuly Lilla meséjét a kecskeméti és a zsanai kölyökolvasók élvezhették, Előszállás, Lakitelek és Ráckeresztúr tiniolvasói pedig Sohonyai Edit ifjúsági írótól kaptak bölcs tanácsokat.

A nyári szünidő első napjaiban Dorogon ünnepeltük a **Kölyökolvasó játék 15. születésnapját**. Azoknak az iskoláknak a képviselői kaptak meghívást erre a szép napra, akik 15 év alatt kiemelkedő eredményeket értek el ezen a pályázaton. A Dorogi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű és Sportiskolai Általános Iskola és a Gáthy Zoltán Városi Könyvtár kitűnő házigazdának bizonyult. A gyerekek Paulovkin Boglárka meseíró-illusztrátorral, sokféle technika használatával elkészíthették, majd elmesélték saját könyvüket. Mészöly Ágnes meseíró interaktív könyvbemutatója, beszélgetése szintén a maradandó élmények közé tartozik. A résztvevők nagyon örültek a névre szóló dedikálásnak is.

A Kölyökolvasók személyes találkozója 2022 nyarán került sor Kecskeméten. A legügyesebb kölykök megismerkedtek egymással, egy nagy irodalmi játék részesei voltak, és a nap fénypontjaként találkoztak Mészöly Ágnes írónővel. E találkozó keretében kapták meg a gyerekek a könyvjutalmakat, okleveleket és jelvényeket is. Átadásra azokat a ma már középiskolás, egykori kölyökolvasókat kértük, akik éveken keresztül kiemelkedő munkájukkal érdemelték ki a KÖLYÖKOLVASÓ címet.

Babaolvasó

Ma már 15 esztendősek, és a tiniolvasók közé tartoznak azok a fiatalok, akik 2007-ben a Babaolvasóshow keretében először vehettek részt az Informatikai és Könyvtári Szövetség által kezdeményezett babaprogramjain. A három éven aluliakkal való szakszerű foglalkozás ma már az alapszolgáltatások közé tartozik, az apróságokkal és családtagjaikkal naponta találkozhatunk a könyvtárakban. A babafoglalkozások egyrészt jelentősen hozzájárulnak a babák értelmi-érzelmi fejlődéséhez, másrészt a rendszeressé vált találkozások bővíti a kismamák tanulási, tájékozódási, tapasztalatszerzési lehetőségeit.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2022-ben is országos szinten biztosította a legkisebbek könyvtári tagságát igazoló, sárga színű Babaolvasójegyet, az ezt föl váltó zöld Kölyökolvasójegyet, a hozzájuk grafikailag illeszkedő zsinórfüles papírtasakokat, valamint elkészült mondókázókat tartalmazó házikó formájú leporelló.

A könyvtári babafoglalkozások módszertani sokszínűségét szolgálja az a 229 fejlesztő babajáték, amelyek a megyei könyvtárakon keresztül jutottak el a bababarát intézményekbe.

Az **Országos Könyvtári Napok alatt 139 babaprogramot** kínáltunk a legkisebbeknek és családjuknak. Ezeken 1396 babával foglalkoztunk 1341 felnőtt kísérő jelenlétében.

2022-ben a 13. Babaolvasó országos szakmai nap ismét személyes részvétellel zajlott. A házigazdaként ezúttal az újonnan átadott tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtár várta a kollégákat.

A találkozót **Szücsné Posztovics Iлона**, Tatabánya MJV polgármestere nyitotta meg, majd **Ramháb Mária**, az IKSZ elnöke elevenítette fel a szakmai napok több mint egy évtizedes történetét.

Az elhangzott előadások:

- *A tanulás ne mártírumban, hanem gyönyörűség legyen – Olvasásra nevelés újszülött kortól*
Kovács Zsanett – Móra Kiadó
- *Miért ne adjunk okoseszközt a babák kezébe?*
Dr. Pompor Zoltán – Magyar Olvasástársaság
- *Milyen is egy babaszínház?*
Honti György – Kezeslábas Babaszínház vezetője
- *Mesterprogramom: A tatabányai bölcsődék együttműködése a könyvtárral*
Farkas Tünde – Tatabányai Egyesített Bölcsődék vezetője
- *Babák a József Attila megyei és városi könyvtárban*
Suller Ildikó – gyermekkönyvtári csoportvezető

Ismét egy tartalmas napot tölthettünk együtt!

A Nagy Könyves Beavatás

A **Nagy Könyves Beavatás** országos olvasásnépszerűsítő játék 2022-ben 66 csapat részvételével zajlott. A programgazda ezúttal is az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár volt.

Ez a kihívás nem más, mint csapatmunka, fantasztikus örület, amely hónapokon keresztül fogva tart, ott van a szervezők és játékosok gondolataiban. Amikor pedig véget ér, egyszerre lehet érezni hatalmas megkönnyebbülést és fájdalmas veszteséget – fogalmazták meg a résztvevők.

A mostani versenyben is a kreativitásé volt a főszerep, hiszen fordulóról fordulóra különböző olvasmányokhoz kapcsolódó feladatokat kellett a fiataloknak megoldani, illetve könyvajánlók megírása is a játék része volt.

A kreatív zsűri tagjai fiatal írók voltak, a Bródy Sándor Könyvtár kollégái pedig a könyvajánlók értékelésében vettek részt. A kreatív feladatokban borítokat terveztek újra, montázst készítettek vagy épp egy könyves térképet alkottak meg a résztvevők. Minden forduló után elképesztő alkotások születtek, így nem volt könnyű a zsűri dolga.

2022 áprilisában Egerben került sor a játékot záró találkozóra, eredményhirdetésre és díjkiosztásra.

A félév alatt csapatok és barátságok születtek, világmegváltó beszélgetések vagy építő viták alakultak ki. Ahogy eddig, most is sikerült bebizonyítani, hogy az olvasás nem magányos dolog többé.

4. A KÖNYVTÁRMOZI

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség **2015 októberében** indította útjára a KönyvtárMozi-t az 5500 lakos alatti kistéleplésen élők számára, ahol azóta egyedülálló kulturális, közösségi, tanulást támogató könyvtári szolgáltatássá nőtte ki magát.

Kezdetektől a mai napig közel **14 ezer alkalommal** csaknem **220 ezer érdeklődő 648 filmet** nézett meg a magyar filmkultúra remekeiből. Együttműködő partnereink felajánlásai között szép számban megtalálhatók a legkisebbek animációs mesefilmjeitől kezdve, a régi idők nagy játékfilmjei, számos hasznos ismeretterjesztő és dokumentumfilm.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség fontosnak tartja, hogy folyamatos támogatást nyújtson a szolgáltatást koordináló megyei könyvtárakon keresztül annak a közel 600 kistéleplésnek, ahol rendszeresen vagy kezdetben alkalmanként bekapcsolódnak a KönyvtárMozi szervezésébe.

a. KÖNYVTÁRMOZI SZAKMAI NAPOK – BUDAPEST

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség jelentős vállalása a KönyvtárMozi **országos szakmai napok** szervezése évente két alkalommal. Ezek a lehetőségek azért nagyon fontosak, mert a szolgáltatásban résztvevők folyamatos továbbképzése az egyik garanciája annak, hogy sikeres legyen a kulturális alapellátás körébe tartozó programunk.

Az egyik legfőbb együttműködő partnerünk a **Kecskemétfilm Kft**, így azokban az években, amikor KAFF van, Kecskeméten találkozunk, ahonnan elindult a KönyvtárMozi.

A köztes években, mint 2022-ben is, sor került az egynapos együttlétre, de most a **Nemzeti Filmintézet – Filmarchívuma** fogadott bennünket 2022. június 4-én, mint a másik kiemelt partnerünk.

A résztvevő 50 fő a megyei könyvtárak igazgatói és KönyvtárMozi felelősei, az NFI Filmarchívum munkatársai A program elején a házigazda **Ráduly György**, a Nemzeti Filmintézet – Filmarchívum igazgatója köszöntötte a résztvevőket. Elismerését fejezte ki, hogy a könyvtárosok ilyen fontos feladatuknak tartják a magyar filmkultúra terjesztését és örült, hogy részt vehetnek partnerként, támogatóként a KönyvtárMozi szolgáltatásban. Jelezte, a forgalmazási igazgatót megkérte, hogy a KönyvtárMozi statisztikai adatait is vegye bele a filmforgalmazás éves összesített adataiba. Elmondta, hogy jelenleg kb. 300 moziterem működik az országban, ami azt jelenti, hogy a 90-es évekhez képest 10%-ra esett vissza a számuk. Mesélt a bolognai filmfesztivál friss élményeiről is. Fontos igényt teremteni arra, hogy megfelelő körülmények között nézzenek filmeket az emberek. Kitért intézményük kezdeményezésére, a Klassz programra, amelynek keretében már 6000 köznevelési intézményben ingyenesen elérhetőek az Alapfilmek. Nagyon örült, hogy házigazdái lehetnek az idej egynapos találkozónak.

A találkozó kiemelt jelentőségű programpontja volt, amikor Elnök Asszony és Igazgató Úr **Együttműködési megállapodást** írt alá arról, hogy az NFI vállalja saját filmjei esetében a kistéleplési KönyvtárMozi vetítéseire vonatkozóan a jogdíj megfizetését az ARTISJUS-nak. Ugyanezt a megállapodást aláírta a Nemzeti Audiovizuális Archívum képviselője is. Ezzel egy évek óta tartó egyeztetés végére értünk.

Ramháb Mária az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke is köszöntötte a megjelenteket, és megköszönte a lehetőséget, hogy az együttműködés keretében most közelebbről megismerhetik a KönyvtárMozi-ért dolgozó kollégák az NFI-Filmarchívum munkáját. Beszámolt róla, hogy jelentős előrelépés történt az Artisjus-sal kapcsolatos tárgyalásokban a filmekben elhangzó zeneművekre vonatkozó szerzői jogdíjak kérdésében. Háromoldalú megállapodást kötött a szükséges befizetések vonatkozásában az IKSZ, a NAVA és az NFI-Filmarchívum. A megállapodás egyik alappillére, hogy a tanóra keretében történő vetítések után nem kell jogdíjat fizetni, és mivel a KönyvtárMozi vetítéseken nagy százalékában iskolai, óvodai csoportoknak tartunk foglalkozást, ezért ez fontos megállapodási pont.

Márkus István, a Baranya megyei KönyvtárMozi felelős számolt be arról a projektről, amelynek keretében 30 KönyvtárMozi filmhez készítettek a könyvtárosok módszertani segédletet tartalmi és játékleírásokkal. A felnőtt és gyermekfilmekhez az anyagok elkészültek, és felkerültek a honlapra a filmek mellé. Bemutatta a projekt lebonyolítását, az anyagok előállításában résztvevő kollégákat és a létrejött leírások szerkezetét, illetve hogy milyen módon lehet őket felhasználni a vetítések alkalmával.

A továbbiakban **Löwensohn Enikő**, az NFI-Filmarchívum munkatársa és az Alapfilmek projekt szövegezője a filmtörténeti weboldalakról: az Alapfilmek és a Klassz oktatási és ifjúsági programról. Részletesen ismertette az oldal szerkezetét és a számtalan módszertani lehetőséget, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy ezt az oldalt a KönyvtárMozi munkatársai számára is népszerűsítse. Konkrét példákon keresztül szemléltette, hogyan lehet használni, milyen modern online eszközök és tartalmak vannak az oldalakon.

Ekkor már a KönyvtárMozi portál fejlesztésnek köszönhetően demonstrálni is tudtuk, hogy az összekapcsolt szolgáltatások hogyan érhetők el.

Az előadások után **Barkóczy Janka**, az NFI-Filmarchívum munkatársa vezette körbe a szakmai nap résztvevőit, részletesen bemutatva az intézmény működését és az ott folyó munkafolyamatokat: láthattuk például, hogy hol és milyen körülmények közt tárolják a régi, értékes filmtekercseket és hogyan történik kockáról kockára a régi filmek digitális felújítása.

A szakmai programot büfébéd zárta, ami ismét jó alkalmat nyújtott a személyes találkozásokra és a KönyvtárMozi felelősök közti párbeszédre a napi feladatokról, felmerülő gyakorlati kérdésekről.

b. KÖNYVTÁRMOZI SZAKMAI NAPOK - BÉKÉSCSABA

Hagyománya van már annak is, hogy ősszel mindig kétnapos találkozót szervezünk valamelyik megyében. Ilyenkor arra törekszünk, hogy ne csak a megyei könyvtár szolgáltatását ismerjük meg ezen a téren is, hanem bepillantást nyerhessünk a kistérségek KönyvtárMozi-s életébe is. Ezúttal Békéscsabára, Békés megyébe látogattunk **október 25-26-án mintegy 60 fő**.

Az első nap tanácskozásunkat köszöntötte a házigazda **Rakonczás Szilvia** igazgató asszony és **Ramháb Mária**, az IKSZ elnöke. Megtisztelt bennünket **Szegedi Balázs**, a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének alelnöke, valamint **Varga Tamás** Békéscsaba Megyei Jogú Város alpolgármestere is. Mindketten elismeréssel szóltak a KönyvtárMozi kezdeményezéséről, különösen a kistérségekben élő kulturális kínálatának bővítéséről.

Ramháb Mária előadása ezután alá is támasztotta, hogy számos eredményt értünk el közös összefogással, amire büszkék is lehetünk.

Nem csak érdekes, de igazán szívet melengető volt **Mikulás Ferenc** előadása, aki megosztotta velünk a külföldiek magyar népmesékről mondott/írt véleményeit, elismeréseit. Számos jövőbeli tervéről számolt be: a Kecskeméten újonnan induló animációs képzésről, egy animációs múzeum alapjainak megteremtéséről, rengeteg feladatról.

Előadása után Mikulás Ferenc átvette az IKSZ A **Könyvtárügyért** díját. Különösen sokat tett és tesz a KönyvtárMoziért, nemcsak kezdeményezőként, hanem folyamatos támogatóként, együttműködő partnerként.

A Nemzeti Filmintézet munkatársa, **Erdős Emese**, hasznos, gyakorlati tanácsokat adó előadásából a **Klassz programot** tekinthettük át – sok-sok játék, feladat, segédlet megismerésével.

A Békés megyei gyakorlatból Palkovics Brigitta egy olyan foglalkozást mutatott be, amelyben a KönyvtárMoziban levetített filmet Lego Story alkalmazásával dolgozzák fel.

A délelőtti szakmai program után **Juhász Zoltán**, a Békés Megyei Könyvtár munkatársának vezetésével interaktív, játékos sétán vehettek részt a könyvtárosok a Munkácsy Negyedben.

Este a meglepetésként kapott film a **Toldi** volt! Élveztük. Köszönjük! Gratulálunk!

Másnap útra keltünk Békés megyében, ahol hasonlóan sok élményben volt részünk. Kétegyháza az egyik Békés megyei nagyközség azok közül, ahol igénybe veszik a megyei könyvtár könyvtárellátási szolgáltatását. A szakmai nap résztvevői ide is ellátogattak. **Dr. Rákócziné Tripon Emese**, Kétegyháza Nagyközség polgármestere köszöntőjéből érezhettük, hogy mennyire fontosnak tartják a könyvtár működését. Ez az elkötelezettség tükröződött **Purecné Lengyel Mária** helyi könyvtáros szavaiból is.

Ezúttal rendhagyó módszertani foglalkozás részesei voltak a könyvtárosok, hiszen ők alakították a gyerekek szerepét. **Kiss Ildikó**, a Békés Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárának vezetőjének útmutatása alapján Az állatok beszéde c. magyar népmese került feldolgozásra. Az animációs film megtekintése után a „gyerekek” a szereplők bőrébe bújhattak, majd egy-egy jelenet élőképpé alakítása után azok fotózására került sor. Így állt össze ezekből a képekből a teljes történet. Annak dokumentációját is láttuk, amikor egy-egy osztály hasonló tevékenysége formálódik egy egyedi könyvecskévé.

A mesefeldolgozás után több jó példát kipróbálhattunk arra vonatkozóan is, milyen játékos ismeretterjesztő elemekkel lehet bővíteni és teljessé tenni a KönyvtárMozi vetítéseit.

Nagyon hasznosak voltak ebben az évben is a szakmai napok, sokat adtak a résztvevőknek és ezáltal támogatták közös ügyünket.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség minden projekt megvalósításakor törekszik arra, hogy **promóciós termékei** egy-egy eseménysorozat népszerűsítése mellett hosszú távon is jól használhatóak legyenek, a környezeti fenntarthatóság szempontjának is megfeleljenek. Így van ez a KönyvtárMozi esetében is. 2022-ben olyan **könyvjelzőket** készítettünk, amelynek egyik oldala a szolgáltatásra hívja fel a figyelmet, a másik oldalát szemlélve pedig a 2023. évi naptárban való gyors tájékozódásra van lehetőség.

A KönyvtárMozi portál

A szolgáltatás alapja a **KönyvtárMozi portál**, amelynek fenntartása, karbantartása mellett kiemelt fontosságú az időszakos fejlesztés, amire sor került 2022-ben is. Erre már régebb óta készültünk, de támogatás nélkül nem tudtuk volna megvalósítani.

A KönyvtárMozi ugyanis egy **virtuális könyvtári szolgáltatás**, technikailag a NAVA közreműködésével. A csatlakozó kiskönyvtárak egy internetes felületen történő regisztráció után jogosultak letölteni az együttműködő partnereink által engedélyezett nemzeti filmvagyron alkotásaiból a közösség által kiválasztott művet zártkörű vetítésre az előre megadott időpontban, amit kizárólag a könyvtár olvasójaként a KönyvtárMozi tagsági kártyával rendelkezők tekinthetnek meg.

Jelentős mértékben növekedett a csatlakozó települések száma, bővült a filmkínálat, újabb fejlesztéseket kellett végrehajtanunk a zökkenőmentes működéshez, illetve új szolgáltatások beindításához. Megtörtént a weboldalt kiszolgáló szerver és adatbázismotor optimalizálása, amelynek érdekében a webszerverek és adatbázis kiszolgálók migrálásra kerültek egy új, a biztonságosabb működést lehetővé tevő szerverparkra.

A fejlesztés számos új szolgáltatás bevezetését tette lehetővé. Felmerült az igény, hogy különböztessük meg a tanóra keretében történő vetítéseket az egyéb vetítésektől, így 2022-től külön regisztrációt biztosít a portál erre.

Kezdetben nyomtatott formában jelentettük meg filmajánló füzeteket, ami iránt nagy volt az érdeklődés. Egy munkacsoport elkészített 30 filmhez egy olyan ajánlást, amit a könyvtárosok, pedagógusok, bárki érdeklődő fel tud használni a film feldolgozásához. Erre is a portálfejlesztés biztosított lehetőséget, méghozzá úgy, hogy egyik együttműködő partnerünk az NFI-Filmintézet filmajánlásával is elérhetővé váltak a KM portálon. Ezek is módszertani segítséget jelentenek a KönyvtárMozi szolgáltatást közvetítő helyi könyvtárosoknak.

Nagy munkával kiegészültek, pontosultak a filmekről elérhető adatok, így már jelentős adatbázisként szolgálják az érdeklődőket.

Természetesen törekszünk a jövőben is a folyamatos fejlesztésre, ha a szükséges támogatókat meg tudjuk nyerni ehhez a fontos küldetéshez.

A KönyvtárMozi pályázat minden tekintetben eredményesen és a továbbfejlődést szolgálva valósult meg. Nagyon köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap támogatását.

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség sokszínű szakmai szolgáltatását alapvetően pályázatokból tudja megvalósítani nagyon sok önkéntes munkával.

Éppen ezért meghatározó számunkra, hogy az évtizedek óta sikeresen működő programjainkat, amelyet a bekapcsolódó könyvtárak és a programokon résztvevők magas száma is visszaigazol, kiegyensúlyozott támogatás alapozza meg. Ezért elsősorban a Nemzeti Kulturális Alapnak és a Nemzeti Civil Alapnak tartozunk köszönettel, valamint a sok ezer munkaórát befektetett könyvtárosoknak, együttműködő partnereinknek, akik nélkül ebben az évben sem tudtunk volna ennyi értékes programot megvalósítani.

A pályázati forrásokat bemutató táblázat azt is tükrözi, hogy a 2022. év kiemelkedően nehéz volt a járványhelyzet miatt meghosszabbított pályázatok átütemezése miatt, ugyanakkor a soron lévő pályázatok sem maradhettek el. Mindenkinek köszönet, aki ebben részt vett és munkájával hozzájárult az eredmények eléréséhez.

V. PÁLYÁZATI FORRÁSOK

Pályázat megnevezése	Elnyert összeg
Kápát-medencei könyvtárosok szakmai konferenciája 2020. évi (Átütemezve: 2022. május 29-30. Megvalósult, beszámoló benyújtva)	2.263.000,- Ft
Együtt. Működik! Országos Könyvtári Napok 2021-2022. (Megvalósult, beszámoló benyújtva)	20.370.085,-Ft
KönyvtárMozi szakmai programjainak 2020. évi megvalósítására (Meghosszabbított. Megvalósult, beszámoló benyújtva)	5 112 000,- Ft
KönyvtárMozi szakmai programjainak 2021. megvalósítására (Meghosszabbított. Megvalósult, beszámoló benyújtva)	3.000.000,-Ft
Könyvtárak az emberekért - Ünnepejünk együtt! Országos Könyvtári Napok 2020-2021 megrendezésére (Meghosszabbított. Megvalósult, beszámoló benyújtva)	22 000 000,- Ft
Internet Fiesta 2022 Megoldjuk okosan! – Fókuszban az okosinternet (Megvalósult. Beszámoló benyújtva.)	1 900 000,- Ft
KönyvtárMozi 2022 NKA Filmművészeti Kollégium (Megvalósult, beszámoló benyújtva)	3.000.000,-Ft
Cigánymesék a KönyvtárMoziban 2021. NEAR pályázat Bethlen Gábor Alapítvány (Meghosszabbítva. Megvalósult, beszámoló benyújtva)	1.150.278, Ft

TAGOZATI BESZÁMOLÓK **a 2022. évi tevékenységről**

Megyei Könyvtári Tagozat – Tagozatvezető Rakonczás Szilvia

A tagozat létszáma 18

A tagozat éves működésére jellemző volt, hogy a pandémiás évek miatt elmaradt programok megvalósítására sor került, így a szokásosnál több személyes találkozásra volt lehetőség. Folyamatosan téma volt a megyei könyvtárak megalakításának 70. évfordulójáról való megemlékezés előkészítése, szervezése.

2022.02.22. Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár – tagozati értekezlet 15 fő részvételével

Napirend

1. Tájékoztató az Internet Fiestáról
2. IKSZ pályázatokkal kapcsolatos információk
 - ✓ Nagy Könyves Beavatás
 - ✓ Babaolvasó szakmai nap
 - ✓ Országos Könyvtári Napok 2022
3. KönyvtárMozi / Artisjus
4. Statisztikai jelentés
5. Bérfejlesztés
6. 70 évesek a megyei könyvtárak
7. IKSZ szervezeti kérdések

Részletek : 2022.02.22. emlékeztetőben

2022.04.11. Szeged – Minőségirányítás konferencia részeként tagozati értekezlet 13 fő részvételével

A Könyvtári minőségirányítás elméletben és gyakorlatban című konferencia első napjának programja után sor került a tagozati értekezletre.

(2022. április 11–13. Helyszín: Somogyi-könyvtár (Szeged, Dóm tér 1–4.) Art Hotel, Szeged, Somogyi u. 16.)

A tagozati ülés napirendje

1. A Somogy megyei igazgatóváltás
2. A megyei könyvtárak megalapításának 70 éves évfordulója
3. OKN 2022 – országosan egységes program
4. Artisjus – megállapodás folyamatban
5. IKSZ alapszabály módosítási javaslata

Részletek : 2022.04.11-12. emlékeztetőben

2022.05.02. Tatabánya, Könyvtári stratégia tervezés a megváltozott kultúrafogyasztás tükrében című konferencia részeként tagozati értekezlet 15 fő részvételével

A konferencia programjába illesztve tagozati értekezletet tartottunk, melynek témája az aktuális napi problémák egyeztetésén túl

- a Regionális Könyvtári Kollégium irányításával meghirdetett állományvédelmi pályázat részleteinek egyeztetése és
- a központi támogatások felhasználását érintő fenntartói intézkedések voltak.

2022. 07. 04. Budapest, Nemzeti Filmintézet – Filmarchívum KönyvtárMozi szakmai nap programját követően tagozati értekezlet 12 fő részvételével

A program a minden megyei hatókörű városi könyvtárt érintő eseménnyel indult; Ráduly György a NFI Filmarchívum igazgatója bevezető gondolatai után Együttműködési megállapodást írt alá igazgató úr és az IKSZ elnöke, Ramháb Mária a KönyvtárMozi program továbbfejlesztéséről.

A film forog tovább címmel újabb 30 filmismertetőt mutatott be Márkus István koordinátor, Baranya megyei KönyvtárMozi felelős, majd az Alapfilmek, filmtörténeti weboldal és a Klassz oktatási és ifjúsági program bemutatása után körsétát tettünk az archívumban.

Tagozati értekezlet: Az NMI által indított „Olvasási szokások” kutatás és a Változások vonzásában című kiadványban megjelent stratégia értékelése volt a fő téma. A közművelődés nemzeti programja 2022-2026 – 4.1. Egységes közművelődési intézményhálózat kialakítása, a közművelődés feladatainak kiterjesztése (5500 fő alatti települések – 2907 település)

„A kutatással a Kárpát-medencei magyar lakosság olvasási szokásait kívánjuk feltérképezni, magában foglalva a trendeket, olvasói típusokat, demográfiai mutatók szerinti rétegződés vizsgálatát. Kutatásunk során kitérünk az új olvasási módszerek elterjedésére is, mint az e-book, hangoskönyv vagy éppen az online olvasási módok. Az általános kérdéseken túl rákérdezzük az olvasás helyzetére, a meglévő olvasókörökre/olvasóklubokra/ könyves közösségekre, az olvasásnépszerűsítő rendezvényekre és az olvasásnépszerűsítő kezdeményezésekre, jógyakorlatokra is. hi. 2022.07.04.” NMI

Megállapodtunk abban, hogy az MKE közreműködésével információkat kérünk a szervező intézménytől, mert nem látjuk, hogy kellő szakszerűséggel készült a közreadott kérdőív. Felajánljuk együttműködésünket. Nem látjuk biztosítva a kistélepülések lakosságának könyvtári ellátását, az egyéni művelődéshez való jog érvényesülését.

Részletesebben a 2022. 07.04. dátumú emlékeztetőben.

2022. október 10. Veszprém, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Emléknapi – tagozati ülést nem szerveztünk.

A megyei könyvtárak létrejöttének 70 éves évfordulójára emlékező konferencia méltó megemlékezés volt, melyen 15 intézmény képviselője vett részt 57 fővel. A program kitűnően sikerült, köszönet érte minden szervezőnek, közreműködőnek, résztvevőnek.

2022. október 25-26. Békéscsaba, KönyvtárMozi szakmai nap részeként a tagozati ülésen résztvevő intézményi képviselők száma 6 fő, így csak informális egyeztetésre kerülhetett sor néhány kérdésben.

2022.12.08. Budapest FSZEK – tagozati 17 fő

Napirend

1. Tájékoztató a decemberi közgyűlésről
2. Tájékoztató az IKSZ alapszabályának változásáról
3. Beszámoló az NKA által támogatott, 2022. évi OKN programról.
4. Beszámoló a Magyar Cirkuszművészeti Múzeum, Könyvtár és Archívum ünnepi programjáról
5. A vármegye szó megjelenése – intézmény nevében, dokumentumokban stb.
6. A 2022. évi beszámolók, 2023. évi munkatervek elkészítésével kapcsolatos információk
7. A megye-k lista megújulása
8. Energiahelyzet, bezárások, átköltözések, költségvetés tervezése, a 20% os „béremelés” tapasztalatai.
9. Regionális szervezésű állományvédelmi pályázat

Részletesen a 2022.12.08. dátummal ellátott emlékeztetőben.

Az IKSZ közgyűlésein és a kibővített vezetőségi üléseken minden alkalommal részt vett elnök asszonyon, alelnök asszonyon kívül a Felügyelő Bizottság elnöke és a megyei könyvtári tagozat tagozatvezetője is. A vezetőségében és az ellenőrző bizottságban folyamatosan elláttuk az aktuális feladatokat.

Kétséget kizáróan ez a tagozat folytatta a legkövetkezetesebben a szervezeti életet, a legaktívabb szakmai együttműködést kifejtve. Erre részben a tagok száma is alkalmassá teszi, de nem ezen múlt. Kiemelt elismerést érdemel Rakonczás Szilvia, a tagozat vezetője, aki minden lehetőséget megragadott arra, hogy – a levelezőlista napi szintű egyeztetése mellett - a könyvtárvezetőkkel személyesen is tudjon találkozni és aktuális kérdésekben egyeztetni.

Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat – Tagozatvezető: Dr. Kötél Emőke

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség Tudományos és szakkönyvtárak tagozata a 2022. év folyamán is igyekezett aktívan részt venni a szövetség munkájában.

A tagozat képviselői – két fő szavazati jogú elnökségi tag, egy fő tanácskozási jogú tag – részt vettek az elnökség ülésein, és tájékoztatták a tagokat az aktuális programokról, problémákról, egyéb kérdésekről. A tagok állandó kommunikációs kapcsolatban vannak egymással.

A tagozat könyvtárai csatlakoztak az IKSZ nagy országos rendezvényeihez, mint az Internet Fiesta vagy az Országos Könyvtári Napok. Ezeken (is) folytatódott a pandémia alatt bevezetett rendszer: a hagyományos könyvtári programok (előadások, tréningek, képzések) kibővültek webináriumokkal, online közvetítésekkel, nagyobb teret adva egy-egy intézmény bemutatkozására. Több könyvtárunk is szervez önállóan – a szakkönyvtár profiljába vágó – programokat, sorozatokat, helyet adunk könyvbemutatóknak, rendezvényeknek. Erre elsősorban a könyvtár életben maradása miatt van szükség – így sokszor magunkra kell húzni olyan feladatokat is, melyek növelik a kollégák leterheltségét, és nem is biztos, hogy tematikailag szorosan a könyvtár profiljába tartoznak. A hibrid forma – az online és a személyes együttes megvalósítása viszont – növeli a programokra jelentkezők számát, növeli a könyvtár láthatóságát.

Az év során több változás és változástervezet is történt: intézmény-, illetve fenntartóváltás, vezetőváltás(ok), névváltoztatások és az ezekkel járó adminisztrációs káosz. Ezek mind növelték a bizonytalanságot, adott könyvtár működésében a leszabályozatlanság gondot okozott, nehezebbé vált az ott folyó munka. Erre a rezsinövekedéssel kapcsolatos problémák, a bezárások, csökkentett nyitvatartások, állomány és dolgozók átszervezése, valamint sok esetben áttelepítése más helyre csak rátett jó pár lapáttal. Mindezek és a krónikus munkaerőhiány nem tették könnyebbé az életet.

A tagozat összetétele annyiban változott, hogy csatlakozott hozzánk a *Wigner Fizikai Kutatóközpont Könyvtár (KFKI)*. Így velük együtt tagjaink: *ÁEEK Országos Egészségtudományi Szakkönyvtár, Könyvtárellátó Nonprofit Kft, Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, Magyar Nemzeti Múzeum Központi Könyvtár, MMgMK Mezőgazdasági Könyvtár, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézet, OSZK Könyvtári Intézet Könyvtártudományi Szakkönyvtára, Országgyűlési Könyvtár, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Frecskay János Szakkönyvtár, Dunaiújvárosi Egyetem Könyvtár és Információs Központ, Kodolányi János Egyetem Könyvtár, Neumann János Egyetem Könyvtár és Információs Központ.*

2021-ben azt a célt tűztük magunk elé, hogy az eddigieknél intenzívebb szakmai fórumként tudjunk működni, interaktívabb és gyorsabb legyen a tagok közti információcsere, a jó gyakorlatok egymással történő megosztása, egységes, erős és alapos az érdekképviselő, a szakkönyvtári képviselő a különböző fórumokon. Ennek első lépéseként 2021 őszén sikeres pályázatot nyújtottunk be egyik tagkönyvtárunk nevében a Nemzeti Kulturális Alaphoz, melyből egy nagyszabású konferenciát és egy változásmenedzsment tréninget, szakmai napot tudtunk rendezni tagjaink számára.

2022. május 27-28-án konferenciát, illetve a tudományos és szakkönyvtárak vezetőinek továbbképzést szervezünk Kecskeméten, a Neumann János Egyetem Könyvtár és Információs Központban. Célunk volt, hogy olyan könyvtáraknak is bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk,

akiket ritkán látunk, hallunk más konferenciákon, szakmai összejöveteleken. A szakkönyvtárak bemutatkozásán túl megismerhették a résztvevők egy-egy újonnan létrejött könyvtár megalapítását, létrehozását, szakmai felépítését, működését. A *Változások(k) – hatások* címet viselő rendezvényre olyan intézményekből hívtunk előadókat, ahol fenntartó- és/vagy vezetőváltás, teljes szervezeti átalakulás történt. Az egyetemek átalakulása, az alapítványi fenntartás, a kutatóhálózat s intézményrendszer átszervezése mind érintették a könyvtárakat. Mennyiben változott ezzel meg a program, a stratégia stb., illetve ebben a szituációban a könyvtárak helyzete, feladatai. Ráláthattunk az egyetemi és szakkönyvtárak mindennapi működésére, kerekasztal-beszélgetés formájában pedig képet kaphattunk a jelenlegi helyzetről:

Amberg Eszter: A nyilvános könyvtári ellátással kapcsolatos legfontosabb 2020. és 2021. évi jogszabályi változásokról

Rózsa Dávid: A nemzeti könyvtár és a szakkönyvtárak

Kulcsár Szabó Ernőné - Gombos Annamária: „Az ezermérföldes utazás egyetlen lépéssel kezdődik” – Járt és járatlan utak az ELTE Egyetemi Könyvtárban

Redl Károly: Folyamatosság a megújulásban.

Tvarosek Tamás: A Magyar Nemzeti Múzeum Központi Könyvtárának helyzete a 2021-22-es évek változásainak tükrében.

Kiss Gábor: A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári hálózata.

Zolnai Dóra: Az Atommagkutató Intézet Könyvtárának szerepe a szervezeti átalakításban.

Kutnyánszky Anikó: KFKI-ból a Wignerbe, MTA-ból az ELKH-ba

Marosi Anita: Könyvtárból hagyaték, hagyatékból könyvtár. Egy kárpátaljai gyűjtemény története

Kerekasztal-beszélgetés: *Lévai Klára* (MOME), *Tóth Csilla* (SZE), *Winkler Bea* (ÁTE)

A kétnaposra tervezett program második napján az ELTE TÓK Neveléstudományi Tanszékének oktatója tartott tudásmenedzsment és tudásmegosztás tréninget a megjelent vezetőknek. A tagozaton belül már előzetesen nagy igény mutatkozott egy vegytisztán szakmai összejövetel megrendezésére, ahol az elmúlt évek történéseit (NEM a Covid-dal kapcsolatosan), nagyobb változásait kibeszélhettük, megismerhettük egymás tapasztalatait, a rendszerszintű változások utáni tevékenységeket, reakciókat. Az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozatának tagjai szakmai tapasztalatcseréje, beszámolóit történtek meg, majd meghívott vendégünk vezetésével több modulból álló tréning zajlott a megjelent vezetőknek.

A kétnapos esemény nagy szakmai és sajtóvisszhangot váltott ki, határon innen és túl is, egyöntetűen kimagasló minőségűnek és hasznosnak nevezve azt. Reméljük, ez az első állomása volt a hagyományteremtő szándékkal megrendezett programnak.

A tagozat igyekszik – formális és informális keretek között egyaránt – nyitni és szakmai együttműködésre törekedni más szervezetekkel, más tagozatokkal, szekciókkal.

Városi Könyvtárak Tagozata – Képviselői: Liskáné Fóthy Zsuzsa, Fejes Csilla, Füstös János

Az Informatikai és Könyvtári Szövetségben – a hazai könyvtári rendszernek megfelelően - továbbra is a városi könyvtárak vannak a legnagyobb számban. Ez természetesen öröm, de a szervezeti életben nem könnyű ennyi könyvtárat összehangolni, főleg nem személyes jelenlétre.

Természetesen az IKSZ által szervezett országos programokba jelentős számban kapcsolódnak be közülük. Az Internet Fiestának és az Országos Könyvtári Napoknak is aktív közreműködői voltak többségükben. Sok jó ötlettel, kezdeményezéssel gazdagították a többi könyvtárat is.

Kárpát-medencei könyvtárosok találkozójának házigazdája volt hagyományosan tagozatunk tagja, a Csongrádi Könyvtár, a találkozón több városi könyvtárvezető is részt vett.

A leghatékonyabb és legsikeresebb minden évben a városi könyvtárak számára szervezett szakmai napok aktuális témaválasztással, ami nem csak szakmailag fontos, hanem az együttlét is sokat jelent a résztvevőknek.

Ebben az évben május 12-én **Hatvanban, az Ady Endre Könyvtárban** került sor a **helyismereti gyűjtemények a városi könyvtárakban** tematikájú szakmai napra.

A továbbképzés előadói kiemelten a fiatalok helyismereti tevékenységbe való bevonásával foglalkoztak, a Pécs8 projekt bemutatása – **Dr. Bánkuti Gábor** előadásában - átfogó képet adott egy több éves, nagy társadalmi összefogással működő helytörténeti projektről, amelyben kulcsszerepet szántak a fiataloknak, elsősorban középiskolás diákoknak.

Fábián Péter a dunaújvárosi városi könyvtár online szolgáltatásaival ismertette meg a jelenlévőket, külön kiemelve a helyi televízió híradóinak digitalizált anyagát.

Kukkonka Judittól kiváló ötleteket kaptak a résztvevők a helyismereti tartalmak felhasználására a nyári könyvtári táborokban, játékos és interaktív formában. **Lázár Tünde** tiszánánai könyvtáros pedig saját jó gyakorlatát mutatta be a helyismereti tevékenység közösségépítő szerepéről a helyi fiatalok értékőrző munkájának összefogásával és irányításával.

Bacsa Tibor Hatvan város történelme és régészeti jelentősége bemutatása mellett a **Hatvani kalendárium** című helyismereti kiadvány 20 éves múltjával ismertette meg a közönséget, amelynek egy-egy példányát ajándékba is megkapták a résztvevők.

A **Bródy Sándor Könyvtár** 3 helyismereti munkatársa műhelygyakorlatokat ismertetett a summajatirom.hu oldal és különféle oktatási tartalmak, városfoglaló játékok kipróbálásával.

A szakmai napon a résztvevők megismerkedtek több városi könyvtárban található helyismereti gyűjteménnyel, új online helyismereti szolgáltatásokkal: adatbázisokkal, interaktív játékokkal, tanulást segítő és a helyismereti dokumentumokat kiválóan hasznosító alkalmazásokkal.

Elfogultság nélkül mondhatjuk, hogy az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2022-ben is eredményes évet zárt. Megőrizte tagságát, segítette a könyvtárak tájékozódását, szakmai útmutatást, jogi tanácsokat nyújtott adott kérdésekben.

Sikeresen fogta össze az országos programokban a legkisebb településtől a fővárosig mindazon könyvtárakat, akik fontosnak tartották, hogy részt vegyen a közös programokban, hozzájáruljanak ezzel is a szakma megerősítéséhez, az emberek tájékoztatásához, boldogulásához.

Köszönet mindazoknak, akik hittek abban, hogy a könyvtárosság egy olyan korszerű közszolgáltatás, amely alapvetően hivatás, és ezért tettek is nap mint nap hozzáértéssel, elkötelezettséggel, egymás segítségével az emberek javára, örömére.

Eger, 2023. május 15.

Ramháb Mária s.k.
IKSZ elnöke